

Zastupljenost posuđenica u jeziku predškolske djece

Šišak, Tatjana

Master's thesis / Diplomski rad

2023

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Education and Rehabilitation Sciences / Sveučilište u Zagrebu, Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:158:166399>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-27**

Repository / Repozitorij:

[Faculty of Education and Rehabilitation Sciences - Digital Repository](#)

Sveučilište u Zagrebu
Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet

Diplomski rad

Zastupljenost posuđenica u govoru predškolske djece

Tatjana Šišak

Zagreb, rujan, 2023.

Sveučilište u Zagrebu
Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet

Diplomski rad

Zastupljenost posuđenica u govoru predškolske djece

Tatjana Šišak

izv. prof. dr. sc. Gordana Hržica
dr. sc. Sara Košutar

Zagreb, rujan, 2023.

Izjava o autorstvu rada

Potvrđujem da sam osobno napisala rad *Zastupljenost posuđenica u govoru predškolske djece* i da sam njegova autorica.

Svi dijelovi rada, nalazi ili ideje koje su u radu citirane ili se temelje na drugim izvorima jasno su označeni kao takvi te su adekvatno navedeni u popisu literature.

Ime i prezime: Tatjana Šišak

Mjesto i datum: Zagreb, rujan 2023.

Naslov rada: **Zastupljenost posuđenica u govoru predškolske djece**

Ime i prezime studentice: Tatjana Šišak

Ime i prezime mentorice: izv. prof. dr. sc. Gordana Hržica

Ime i prezime sumentorice: dr. sc. Sara Košutar

Program/modul na kojem se polaže diplomski ispit: Logopedija

Sažetak:

Proces jezičnog posuđivanja odnosi se na ulazak riječi jednog jezika, davaoca, u drugi, jezik primatelj. Ta sveprisutna pojava uvelike utječe na govornike nekog jezika neovisno o njegovoj dobi. Domaća i međunarodna istraživanja pokazuju da već od najranije dobi jezičnog usvajanja, to jest predškolske dobi, u rječnik djece ulaze posuđenice.

Cilj je ovog istraživanja istražiti uporabu posuđenica u djece predškolske dobi ovisno o njihovoj dobi i spolu te socioekonomskom statusu njihovih obitelji. Istraživanje je provedeno na jezičnim uzorcima spontane konverzacije 61 djeteta, od kojih 30 trogodišnjaka i 31 petogodišnjak, pri čemu su iz uzoraka izdvojene riječi posuđenice kojima su se djeca koristila u spontanom govoru. Rezultati pokazuju da predškolska djeca u spontanom govoru rabe posuđenice. Osim toga pokazalo se da petogodišnjaci posuđenice rabe značajno učestalije od trogodišnjaka. Nije pronađena razlika u učestalosti uporabe posuđenica između dječaka i djevojčica. Zbog veličine uzorka iz obitelji nižeg socioekonomskog statusa, nije bilo moguće zaključivati o uporabi posuđenica u ovisnosti o ovom čimbeniku. Ovo istraživanje predstavlja doprinos razumijevanju rječničkog razvoja djece predškolske dobi. Dobivene spoznaje pokazuju da je već u predškolskoj dobi zastupljeno jezično posuđivanje te da s porastom dobi posuđenice zahvaćaju sve veći opseg dječjeg rječnika.

Ključne riječi: posuđenice, predškolska djeca, dob, spol, rječnik

Title of graduate thesis: **Representation of Loanwords in the Speech of Preschool Children**

Student's name and surname: Tatjana Šišak

Mentor's name and surname: Assoc. Prof. Gordana Hržica, PhD

Co-mentor's name and surname: Sara Košutar, PhD

Field of study: Speech-Language Pathology

Abstract:

The process of linguistic borrowing refers to the entry of words from one language, the donor language, into another, the recipient language. This ubiquitous phenomenon greatly affects speakers of a language, regardless of their age. National and international research shows that from the earliest age of language acquisition, i.e. preschool age, loanwords enter children's vocabulary.

The aim of this study is to investigate the use of loanwords in preschool children depending on their age and gender as well as the socioeconomic status of their families. The study was conducted on language samples of spontaneous conversation from 61 children, 30 of whom were three-year-olds and 31 five-year-olds, and the loanwords used by the children in spontaneous speech were extracted from the samples. The results show that preschool children use loanwords in their spontaneous speech. In addition, five-year-olds were found to use loanwords significantly more often than three-year-olds. No difference in the frequency of use of loanwords was found between boys and girls. Due to the size of the sample from families of a lower socioeconomic status, it was not possible to draw conclusions about the use of loanwords depending on this factor. This study is a contribution to the understanding of vocabulary development in preschool children. The findings show that linguistic borrowing is common already at preschool age and that with increasing age, loanwords cover an even larger part of children's vocabulary.

Key words: loanwords, preschool children, age, gender, vocabulary

SADRŽAJ

TABLICE	7
1. UVOD	1
2. RAZLOZI UPORABE POSUĐENICA	2
3. POSUĐENICE U DJEČJEM JEZIKU	5
3.1. UPORABA POSUĐENICA I DOB	5
3.2. UPORABA POSUĐENICA I SPOL	7
3.3. UPORABA POSUĐENICA I SOCIOEKONOMSKI STATUS.....	8
4. PITANJA I HIPOTEZE	10
5. METODOLOGIJA.....	12
5.1. KRITERIJI ODABIRA POSUĐENICA	12
5.2. POSTUPAK SNIMANJA JEZIČNIH UZORAKA I TRANSKRIPCIIJA	13
5.3. SUDIONICI.....	14
5.4. ANALIZA KORPUSA	15
5.5. OBRADA PODATAKA	15
6. REZULTATI.....	17
6.1. UPORABA POSUĐENICA U PREDŠKOLSKOJ DOBI	17
6.2. POSUĐENICE I DOB.....	18
6.3. POSUĐENICE I SPOL	18
6.3.1. Trogodišnjaci.....	18
6.3.2. Petogodišnjaci	19
6.4. POSUĐENICE I SOCIOEKONOMSKI STATUS.....	20
7. RASPRAVA	22
7.1. OGRANIČENJA ISTRAŽIVANJA.....	25
8. ZAKLJUČAK	27
LITERATURA	28
PRILOZI.....	31
Prilog 1. Posuđenice.....	31

TABLICE

Tablica 1: Deskriptivna statistika uzorka prema varijablama dobi, spola i socioekonomskog statusa	14
Tablica 2: Deskriptivna statistika uzorka prema dobi u mjesecima	15
Tablica 3: Broj (N) posuđenica po dobnim skupinama	17
Tablica 4: Deskriptivna statistika varijable udjela posuđenica u ukupnom broju pojava ...	18
Tablica 5: Deskriptivna statistika ukupnog udjela posuđenica prema varijabli spola - trogodišnjaci	19
Tablica 6: Deskriptivna statistika ukupnog udjela posuđenica prema varijabli spola - petogodišnjaci	19
Tablica 7: Deskriptivna statistika ukupnog udjela posuđenica prema varijabli socioekonomskog statusa	20

1. UVOD

Najuočljiviji aspekt jezičnog razvoja djece rane dobi jest rječnički razvoj. Opće je poznata činjenica da mala djeca otprilike oko prve godine počinju govoriti prve riječi, nakon čega se u narednim godinama njihov receptivni i ekspresivni rječnik neprestano puni novim riječima. Tijekom povijesti brojna istraživanja (npr. Templin, 1957; Carey, 1987; prema Lonigan, 2007; Biemiller i Slonim, 2001) bavila su se pitanjem rječničkog razvoja te se slažu u sljedećim zaključcima: djeca od najranije dobi usvajaju iznimno velik broj riječi iz različitih kategorija i upotrebljavaju ih u svojem jeziku. Kao rezultat brojnih čimbenika njihov je jezik iz dana u dan sve napredniji. Proces jezičnog razvoja uvjetovan je promjenama koje se događaju u određenom jeziku. Jedna od vrlo uočljivih pojava koja se pri tomu događa jest jezično posuđivanje. Prema Haspelmath (2009) posuđenice su riječi koje su u nekom trenutku prešle iz jednog jezika (davaoca) u drugi (primalac) procesom jezičnog posuđivanja te se sada upotrebljavaju i u tom drugom jeziku. Svaka posuđenica u jezik primatelj ulazi kao inovacija, a zatim se postupno širi uporabom među govornicima. Ponekad te riječi moraju proći prilagodbu kako bi se uklopile u jezik primatelj, dok neke od njih u jeziku primatelju zadržavaju svoj izvorni oblik (Haspelmath, 2009). Osim jezičnih procesa na tijek rječničkog razvoja djeteta utječe već spomenuta dob djeteta, ali i neki unutarnji i vanjski čimbenici vezani uz dijete i njegovu okolinu, poput spola te socioekonomskog statusa njegove obitelji, koji doprinose individualnim razlikama u rječničkom razvoju (Hoff, 2008). I doista, ovim trima čimbenicima bavi se i najviše istraživanja (primjerice Fenson i sur. (1994), Silva i sur. (2017), Le Normand, Parisse i Cohen (2008) i dr.) u kojima su promatrane individualne razlike u rječniku djece rane i predškolske dobi. Upravo su ona od iznimne važnosti za spoznaje o rječničkom i jezičnom razvoju općenito kod ove populacije te ih je važno zbog promjena u jeziku neprestano obnavljati. Isto tako, izniman doprinos znanstvenom polju omogućila bi i istraživanja koja bi dovela u odnos specifične jezične procese, poput jezičnog posuđivanja, s čimbenicima rječničkog razvoja te stvorila novi, sveobuhvatniji pogled na jezični razvoj.

2. RAZLOZI UPORABE POSUĐENICA

O razlozima uporabe posuđenica najčešće se govorilo u kontekstu engleskoga, i to kao jezika davaoca najbliskijega prosječnom govorniku. Anglizmi su u stalnoj uporabi iz brojnih razloga, poput njihove atraktivnosti i konotacije koju nose, kao i zbog puke potrebe za nazivima za nove tehnološke izume i nalaze iz različitih znanstvenih područja. Također, možemo sve veći broj anglizama u vlastitom jeziku promatrati i kao posljedicu snažne promocije takvih riječi u medijima. S obzirom na takve jezične promjene koje se događaju u brojnim jezicima svijeta, brojni su se autori bavili proučavanjem jezičnog posuđivanja iz engleskog jezika, a kod dijela jezikoslovaca nastao je i izraziti otpor prema uvođenju anglizama. Drljača Margić (2011) tvrdi da je „primarna svrha posuđivanja iz stranih jezika popunjavanje leksičke praznine u jeziku primaocu.“ Nadalje, kao glavne poticaje za preuzimanje anglizama u strane jezike navodi njihovu sveprisutnost u medijima i literaturi, koja rezultira njihovom spontanom upotrebom, zatim njihovu ekonomičnost i praktičnost, veću privlačnost u odnosu na druge jezike, prestižnost, neutralnost (jer su oslobođeni kulturnih konotacija). Također smatra da se oni rabe i kako bi se precizno imenovao neki pojam ili dao potpuniji opis; jer imaju dobar kolokacijski potencijal i visok međunarodni status; jer omogućavaju zadovoljavanje društvene funkcije jezika i izražavanje identiteta (posebno među mladima). Autorica smatra da anglizmi imaju i simboličku funkciju te da se engleskim posuđenicama pridaju simbolične vrijednosti poput mladosti, popularnosti, modernizacije, internacionalizacije, tehničke kompetencije i dr. i da se njima stvara strano ozračje (Drljača Margić, 2011). Tatsioka (2010) u svojoj doktorskoj disertaciji navodi neke od glavnih razloga preuzimanja engleskih posuđenica u jezike diljem svijeta. Prvi je od njih snažan tehnološki, ekonomski i znanstveni napredak ostvaren u SAD-u. Upravo zbog tih događanja engleski je jezik postao prestižan i poželjan te su njegove riječi ušle u brojne jezike ne samo zbog preuzimanja nazivlja novih proizvoda iz SAD-a, već i zbog percepcije engleskog kao jezika uspjeha i moći (Myers-Scotton, 2006; prema Tatsioka, 2010). Tatsioka (2010) zaključuje da svrha posuđenice nije samo posuditi riječ već i konotaciju koju ona nosi, no danas su one često u uporabi nesvjesno ovih dimenzija. Dio znanstvenika, poput Androutsopoulou, (2007; prema Tatsioka, 2010) posuđivanje riječi iz engleskog jezika vidi kao posljedicu njihove medijske promocije, a navodi i da se njihova učestalost mijenja sukladno tome kojoj publici se prikazuju. Oikonomidis (2003) izvještava o velikom broju pisanih medija u Grčkoj koji imaju naslove na engleskom jeziku i latinici i o prikazivanju filmova na engleskom jeziku koji nisu sinkronizirani, već imaju podnaslove, što pojačava i čini neprekinutim doticaj grčkoga stanovništva s engleskim jezikom. Isti autor kao dodatne razloge

za posuđivanje iz engleskog jezika navodi engleski jezik kao jezik međunarodnog poslovanja, njegovu vezu s već spomenutim prestižem, mogućnost da se uporabom engleskog jezika izostave neke nepoželjne grčke riječi, poželjnost zbog privlačenja turista i održavanja kontakta između prestižnog američkog i domaćeg društva (Oikonomidis, 2003). Babiniotis (2001; prema Tatsioka, 2010) pokušava ublažiti negativne stavove prema jezičnom posuđivanju navodeći da ono ipak nije pogubno i loše za jezik dok god se zadržava struktura jezika primatelja i posuđenice služe stvarnim komunikacijskim potrebama za koje u danom trenutku nema drugoga rješenja.

Uporaba posuđenica nije samo stvar osobnog izbora govornika, već zahvaća i neke druge aspekte društva, kao što je politika, koji za sobom povlače i vlastite stavove o ovom pitanju. Ove tematike u svojoj knjizi dotiče se Walsh (2015) i objašnjava kako u Francuskoj postoje različiti stavovi državnih institucija i pojedinaca o uporabi engleskih posuđenica u francuskom jeziku. Ne tako davna povijest, sredina prošloga stoljeća, obilježena je osjećajem straha francuskog stanovništva zbog jačanja engleskog jezika u svijetu, čemu je vrhunac donošenje zakona s ciljem zaštite francuskog jezika. Takvi zakoni strogo su ograničavali svu javnu pisanu i govorenu komunikaciju na isključivo francuski jezik, bez upotrebe posuđenica, no nisu zaživjeli. Nešto bliže kraju stoljeća lingvisti su se posvetili pronalasku francuskih naziva koji bi zamijenili sve učestalije strane posuđenice (Walsh, 2015). Ovakvi postupci govore nam o postojanju negativnog stava službenih tijela države prema uporabi posuđenica tijekom u prošlosti, no dolaskom modernog doba i istraživanjem stavova pojedinaca u društvu o uporabi posuđenica pronađene su neke drugačije spoznaje. Oakes (2001) pronašao je da većina francuskih ispitanika ne smatra engleski jezik prijetnjom francuskom jeziku. Walsh (2015) je svojim istraživanjem ustanovila da se gotovo svi ispitanici koriste posuđenicama te da ih smatraju prihvatljivima, dok dio ispitanika misli da engleske posuđenice čak obogaćuju francuski jezik.

Kada se okrenemo hrvatskim prilikama, često se u svakodnevici mogu čuti negativni komentari o uporabi posuđenica, kako kod govornika općenito, tako posebice na televiziji te u pisanim medijima. Runjić-Stoilova i Pandža (2010) utvrdile su da se na tri najpopularnije hrvatske televizije rabe anglizmi, i to u velikom postotku bez ikakve prilagodbe, što smatraju prijetnjom i opasnosti za hrvatski jezik. Do slične spoznaje i zaključka došla je i Kišić (2016) proučivši uporabu posuđenica u dnevnim novinama. Tek nekoliko znanstvenih radova bavilo se sličnom tematikom i oni se slažu u jednom: ovakve jezične promjene i nekontrolirano posuđivanje riječi, pogotovo onih za koje postoji zamjena u hrvatskom jeziku, vodi prema izumiranju hrvatskog

jezika. Unatoč tim predviđanjima još uvijek postoji nedostatak istraživanja o uporabi posuđenica u općoj populaciji, odnosno o tome koliko se one rabe i koje su jasne posljedice toga za hrvatski jezik.

Može se zaključiti da u većini svjetskih jezika postoji jezično i kulturološki snažno uvjetovan proces posuđivanja iz engleskog jezika. Dok se neke sredine tome pokušavaju oduprijeti i smanjiti uporabu anglicizama smatrajući ih čak opasnima za jezik, navedeni snažni utjecaji čine ovaj proces neizbježnim. Upravo stoga važno je ovu pojavu u hrvatskom jeziku promotriti kako s gledišta jezikoslovlja, tako s gledišta svih struka čije djelatnosti ona neposredno zahvaća, među kojima je i logopedija. Logopedski terapijski rad i savjetovanje proteže se na područje cjelokupnog jezičnog razvoja, pa je stoga i opis svih jezičnih procesa od velike koristi za razumijevanje urednog i narušenog jezičnog razvoja.

3. POSUĐENICE U DJEČJEM JEZIKU

Iz vlastitog iskustva svjesni smo snažne prisutnosti posuđenica u medijima koji nas okružuju, nazivlju novih tehnologija, pa i u svakodnevnoj komunikaciji. Baš kao i ostali govornici, i djeca se u svojem govoru koriste posuđenicama. Neki istraživači istražili su ovaj fenomen kod mlađih govornika i dokazali da je tome doista tako. Gatt, Letts i Klee (2008) utvrdili su da malteška djeca već u dobi od 12 do 30 mjeseci usvajaju i rabe engleske posuđenice kojima su izložena putem medija ili ih čuju u okolini. Berendt (2020) nalazi da se i japanska djeca koriste engleskim posuđenicama za velik raspon komunikacijskih funkcija. Shaukat i Talaat (2021) pokazali su da djeca govornici jezika urdu rabe engleske posuđenice kako bi označili pojmove za koje ne postoji riječ u njihovu jeziku te da takve, ali i druge posuđenice vezane uz svakodnevni rječnik, sve više integriraju u jezik. Unatoč malom broju dostupnih istraživanja koja su se ciljano bavila ovim pitanjem iz ovih nekoliko istraživanja jasno je da je jezično posuđivanje pojava koja se javlja već u ranoj dobi u različitim jezicima.

Istraživanja o posuđenicama djece govornika hrvatskog jezika također nam govore da su one itekako u uporabi. Istraživanje Velički, Velički i Vignjević (2009) bavilo se germanizmima u govoru zagrebačke djece rane dobi te su rezultati pokazali da već i vrlo mala djeca djelomično poznaju i rabe neke germanizme. Istraživanje koje je provela Pažin (2020) pokazalo je da se i djeca mlađe školske dobi koriste posuđenicama, napose kada razgovaraju o tehnologiji, društvenim mrežama i računalnim igricama te da u takvim slučajevima rabe anglizme. Čupić (2019) je pokazala da i djevojčice u šestom razredu OŠ u spontanoj komunikaciji upotrebljavaju brojne anglizme i to u kategorijama imenica, glagola, pridjeva i priloga. Slično tome, Čurković, Grbaš Jakšić i Garić (2017) u svojem istraživanju ustanovile su da se više od dvije trećine učenika osmog razreda osnovne škole često koristi engleskim riječima u komunikaciji s prijateljima. Iz dosad rečenog može se zaključiti da je jezično posuđivanje sveprisutna pojava i da se javlja u brojnim jezicima, među kojima ni hrvatski nije iznimka. Ona se može zamijetiti kod govornika različitih dobnih skupina, počevši od onih najmlađih. Ipak ostaje za istražiti kako se proces ulaska stranih riječi u očituje kod govornika predškolskog uzrasta, mogu li se uopće u njihovom govoru pronaći posuđenice te, ako mogu, koji čimbenici utječu na njihovu pojavu.

3.1. UPORABA POSUĐENICA I DOB

Dok je dijete malo, rast rječnika glavni je pokazatelj jezičnog usvajanja. Silva i sur. (2017) tvrde da je upravo dob čimbenik najsnažnije povezan s porastom rječnika kod djece u ranoj dobi (prije treće godine). Iako su pokazala različite rezultate, longitudinalna istraživanja najbolji su

pokazatelj da je tome doista tako. Biemiller i Slonim (2001) procjenjuju da dijete od prve godine do drugog razreda osnovne škole dnevno usvaja u prosjeku 2,2 riječi. Carey (1978; prema Lonigan, 2007) procjenjuje da u dobi od 18 mjeseci do 6 godina starosti dijete usvaja prosječno devet riječi dnevno. U dobi od 6, 7 i 8 godina Templin (1957; prema Longan, 2007) nalazi da dijete dnevno usvaja u prosjeku 5,1 riječi. Stolt i sur. (2008) utvrdili su pak da se rječnički rast već u ranoj dobi događa u svim kategorijama riječi: društvenim riječima (engl. *social words*), imenicama, glagolima, funkcionalnim riječima i pridjevima. Iz ovih primjera jasno je da se radi o golemom broju riječi iz različitih kategorija koje predškolska djeca tijekom svojeg razvoja usvajaju.

U svijetu obilježenom procesom globalizacije nezaobilazno je da dio sveukupnog rječnika ljudske populacije, kao i rječnika koji dijete usvaja i proizvodi, zauzimaju i posuđenice. Upravo je to tema koja je zainteresirala neke istraživače za traženje novih spoznaja o tome kako se posuđenice doista rabe tijekom života i tko ih rabi najviše. Ovim pitanjem bavila se i Walsh (2010) te je uočila trend opadanja popularnosti posuđenica s porastom dobi ispitanika, odnosno mlađi ispitanici bili su otvoreniji uporabi posuđenica u odnosu na starije. S takvim se nalazom slaže i Tatsioka (2010) koji u svojem opsežnom istraživanju stavova grčkih ispitanika prema jezičnom posuđivanju iz engleskog jezika izvještava o sveukupno pozitivnijim stavovima mlađih ispitanika prema jezičnom posuđivanju, kao i o njihovoj učestalijoj uporabi engleskih posuđenica u odnosu na starije ispitanike. Takve rezultate pripisuje činjenicama da su mlađe generacije odrastale u razdoblju visoke popularnosti engleskog jezika i da su ga učile u obrazovnom sustavu. Istraživanja koja su proveli Kuitert (2013; prema Alnamer i Alnamer) o uporabi engleskih posuđenica u norveškom jeziku i Alahmadi (2015) o uporabi engleskih posuđenica u jednom arapskom dijalektu složila su se u nalazima da posuđenice češće rabe ispitanici mlađe odrasle dobne skupine u odnosu na stariju. Alnamer i Alnamer (2018) u svojem istraživanju o engleskim posuđenicama u arapskom jeziku također su došli do takve spoznaje. Istraživanje Griber, Mylonas i Pamei (2021) o međugeneracijskim razlikama kod ruskih govornika u imenovanju boja pokazalo je da za ovu rječničku kategoriju mlađe generacije upotrebljavaju zamjetan broj riječi preuzetih iz engleskog jezika, dok kod starijih generacija to nije slučaj.

O uporabi posuđenica kod djece nije poznato mnogo, no i za istraživanje ove populacije interes raste. Ako se usvajanje posuđenica dovede u vezu s općenitim rječničkim usvajanjem, za očekivati je da će djeca usvojiti i neke posuđenice te da će ih u njihovom rječniku s porastom kronološke dobi biti sve više. I doista, domaća studija slučaja predškolskog djeteta koju je

napravila Fekete (2022) pokazuje da kod njega postoji sklonost posuđivanju stranih riječi. Također, istraživanje Čupić (2019) dokazalo je da je i kod djece mlađe školske dobi prisutna uporaba anglizama, sa značajnom razlikom u učestalosti uporabe i razumijevanju anglizama između učenika trećeg i četvrtog razreda. Učenici četvrtog razreda bolje su poznavali i više koristili posuđenice.

Iz priloženih spoznaja može se zaključiti da je tijekom posljednjeg desetljeća tema uporabe posuđenica postala predmet istraživanja pojedinih autora. Međutim, potrebna su dodatna istraživanja koja bi se posvetila pobližem opisu ove problematike, kao i posljedicama jezičnog posuđivanja za dječji jezik. Dosad utvrđene spoznaje jasno daju do znanja da je s porastom kronološke dobi dječji rječnik sve bogatiji te da su u modernom okruženju mlade generacije sklone jezičnom posuđivanju.

3.2. UPORABA POSUĐENICA I SPOL

Brojna istraživanja bavila su se pitanjem spolnih razlika u rječničkom razvoju djece. Neka istraživanja poput Fenson i sur. (1994) i Silve i sur. (2017) svojim rezultatima pokazuju da u ranoj dobi usvajanja jezika djevojčice imaju bolje rječničke sposobnosti od dječaka. S ovim rezultatima podudaraju se i nalazi Le Normand, Parisse i Cohen (2008) koji su kod skupine djece dobi od 2 do 4 godine pronašli nešto bolje rezultate rječničkih znanja u djevojčica u odnosu na dječake. Unatoč tome postoje istraživanja koja ovakve razlike nisu pronašla, poput istraživanja Rowe, Raudenbush i Goldin-Meadow (2012) i Marjanovič-Umek i sur. (2016), koja pokazuju da spolne razlike nemaju utjecaja na rječnički razvoj djece. Iako su dobiveni rezultati različiti, postoje indicije da su zbog različitih razloga, uključujući kulturološke, djevojčice u ranoj i predškolskoj dobi u ovom aspektu razvoja ipak u prednosti u odnosu na dječake. No može li se to reći i za usvajanje posuđenica i njihovu uporabu u dječjem jeziku?

Što se tiče istraživanja o uporabi posuđenica i spolnim razlikama, tek mali broj istraživanja bavio se ovim pitanjem kod dječje populacije. Šegon (2021) u svojem istraživanju na 117 predškolske djece nije pronašla značajne razlike između djevojčica i dječaka u poznavanju posuđenica. Čupić (2019) navodi da razlike u upotrebi posuđenica između dječaka i djevojčica ranije osnovnoškolske dobi ne postoje s obzirom na učestalost već s obzirom na poznavanje i razumijevanje određenih posuđenica zbog drugačijih interesa djece. Tek Ćurković, Grbaš Jakšić i Garić (2017) pronašle su da učenice osmog razreda osnovne škole značajno više rabe engleske riječi i pokrate u svakodnevnom govoru od učenika iste dobi.

I u istraživanjima odraslih govornika uočen je trend prema kojem žene imaju pozitivnije stavove prema uporabi posuđenica u odnosu na muškarce (Vegt 2014; Al-Btoush, 2014; prema Alnamer i Alnamer, 2018). U istraživanju Alnamer i Alnamer (2018) žene doista i upotrebljavaju više posuđenica od muškaraca. Ipak, s time se ne slaže i Alahmadi (2015) čije istraživanje pokazuje da u uporabi posuđenica kod govornika jednog arapskog dijalekta muškarci prednjače nad ženama, no takav rezultat može biti kulturološki uvjetovan.

Prema dosadašnjim istraživanjima, čini se da se tek u adolescentskoj i odrasloj dobi počinju nazirati razlike između spolova s obzirom na uporabu posuđenica te da one naginju na stranu ženskog spola kao onog koji posuđenice koristi učestalije. Međutim, spomenuta istraživanja o učestalosti posuđenica kod predškolske djece i djece rane školske dobi nisu pronašla takve rezultate, odnosno nisu uočila razlike u učestalosti posuđenica kod djevojčica i dječaka.

3.3. UPORABA POSUĐENICA I SOCIOEKONOMSKI STATUS

Socioekonomski status ima značajan utjecaj na funkcioniranje svakog pojedinca i dugi je niz godina predmet interesa brojnih istraživača. Čimbenik socioekonomskog statusa koji je daleko najzastupljeniji u istraživanjima jezičnog razvoja djece jest stupanj obrazovanja majke. Hoff i Ribot (2015; prema Hulina, 2021) navode upravo stupanj obrazovanja majke kao glavni prediktor jezičnog razvoja djece, a mala primanja i nisku razinu obrazovanja majke kao rizične čimbenike za kašnjenje i teškoće u cjelokupnom, pa i u jezično-govornom razvoju djeteta. Opće je poznata činjenica da je djetetovo jezično iskustvo povezano s njegovim jezičnim sposobnostima. Hoff (2008) navodi da upravo razlike u jezičnom iskustvu koje dijete prima, a koje je povezano sa socioekonomskim statusom, doprinose razlikama u rječničkom razvoju. Autorica primjećuje da brojna istraživanja (Fenson i sur., 1994; Hart i Risley, 1995; Hoff-Ginsberg, 1998; Zhang, Jin, Shen, Zhang, i Hoff, 2008) govore o ovom međuodnosu navodeći da su razlike između rječničkog znanja djece nisko i visoko obrazovanih roditelja prvo zanemarive, ali se produbljuju s porastom dobi u korist djece visoko obrazovanih roditelja (Hoff, 2008). Ista autorica pobliže je istražila ovaj fenomen i otkrila pozitivnu povezanost socioekonomskog statusa mjerenoj stupnjem obrazovanja majke i rječničkih sposobnosti njihove dvogodišnje djece pronašavši ukupan broj pojavnica, različenica i prosječnu duljinu iskaza govora usmjerenog djetetu kao prediktore rječničkih ishoda kod djece. Djeca visoko obrazovanih majki koja su slušala dulje iskaze brže su izgrađivala produktivni rječnik u odnosu na djecu slabije obrazovanih majki (Hoff, 2003). Fernald i sur. (2013) ove razlike primijetili su već kod djece u dobi od svega 18 mjeseci, a i druga istraživanja djece govornika engleskog

jezika slažu se u mišljenju da djeca nižeg socioekonomskog statusa za svojim vršnjacima višeg socioekonomskog statusa zaostaju u razvoju receptivnog rječnika 8 mjeseci (Taylor i sur., 2013; prema Pace i sur. 2017) ili čak 15 mjeseci (Layzer i Price, 2008; prema Pace i sur., 2017) te u razvoju ekspresivnog rječnika 15 mjeseci (Blanden i Machin, 2010; prema Pace i sur., 2017). S tim mišljenjem slažu se i Sperry, Sperry i Miller (2018) te prijavljuju značajne razlike u rječničkom okruženju između svakog od tri ispitana socioekonomska razreda u korist boljestojećih. Nasuprot tome Casillas i sur. (2017) nisu pronašli povezanost između roditeljskog obrazovanja i količine govora usmjerenog djetetu, no primjećuju da su u kućanstvima visoko obrazovanih majki djeca slušala sveukupno više govora (usmjerenog i neusmjerenog) u odnosu na kućanstva majki bez diplome.

Tek mali broj istraživanja bavio se pitanjem odnosa socioekonomskog statusa i uporabe posuđenica u ekspresivnom jeziku, i to kod odraslih osoba. Tako istraživanje Poplack, Sankoff i Millera (1988) iz francuskog govornog područja u Kanadi navodi da engleske posuđenice više rabe ispitanici iz radničke klase u odnosu na one iz srednje klase, no sveukupno veći broj posuđenica izmjeren je kod mlađe dobne skupine ispitanika koji imaju bolje znanje engleskog jezika od starije dobne skupine. Istraživanje Zibin i Al-Tkhayneh (2019) provedeno u Jordanu bavilo se uporabom engleskih posuđenica s arapskim flektivnim nastavcima i otkrilo da ispitanici nižeg socioekonomskog statusa rabe ovakve posuđenice više u odnosu na ispitanike višeg socioekonomskog statusa, dok ih ispitanici višeg socioekonomskog statusa ne prilagođavaju na taj način, već se radije služe engleskim jezikom.

Ako prihvatimo da mlađa odrasla populacija doista više koristi posuđenice od starije, jasno je da postoji nedostatak spoznaja o uporabi posuđenica kod djece te o povezanosti te pojave sa socioekonomskim statusom njihovih obitelji. Budući da su do sada poznate općenite spoznaje o rječničkom razvoju za populaciju djece predškolske dobi, potrebno je više istraživanja koja bi se usredotočila na ispitivanje rječničkog razvoja i u kontekstu uporabe posuđenica te proučavanju razlika u uporabi posuđenica između skupina s različitim socioekonomskim statusom.

4. PITANJA I HIPOTEZE

Jedan od najviše istraživanih aspekata jezičnog razvoja djece jest rječnički razvoj. Dosadašnje spoznaje upućuju na to da na rječnički razvoj utječu brojni čimbenici, poput dobi i spola djeteta te socioekonomskog statusa njegove obitelji. Također, brojna istraživanja u različitim svjetskim jezicima potvrđuju prisutnost posuđenica u rječniku govornika svih dobnih skupina i veliku sklonost jezičnom posuđivanju kod mlađih populacija, pa tako i djece. Možemo reći da se danas proces jezičnog posuđivanja događa usporedno s rječničkim razvojem već od najranije dobi. Međutim, posuđivanje riječi iz stranih jezika u hrvatski jezik još je uvijek nedovoljno istražena pojava kod populacije predškolske djece, posebice s obzirom na izvanjezične čimbenike koji utječu na rječnički razvoj. Stoga je cilj ovog diplomskog rada ispitati zastupljenost posuđenica kod predškolske djece u dobi od 3 i 5 godina te istražiti kako na rezultate utječu dob i spol djece te socioekonomski status njihovih obitelji. S obzirom na ranije navedene spoznaje o jezičnom posuđivanju i sklonost mlađih generacija jezičnom posuđivanju za očekivati je da je ono uočljivo već u predškolskoj dobi. Ukoliko se potvrdi ovakva pretpostavka, promotrit će se i učestalost uporabe posuđenica i utvrditi postoji li uzorak u kretanju te varijable s obzirom na dob djece. Slijedeći ranije spoznaje o rječničkom razvoju, s porastom broja riječi u rječniku djeteta i usporedno s procesom jezičnog posuđivanja tijekom tog razdoblja, za očekivati je da će i udio posuđenica u rječniku djece rasti. U skladu s time pretpostavlja se da će postojati razlika u učestalosti uporabe posuđenica kod mlađe predškolske djece u odnosu na stariju, odnosno da će starija predškolska populacija u svojem jeziku rabiti više posuđenica od mlađe predškolske djece. Što se tiče pitanja spola, slijedeći spoznaje istraživanja koja su se bavila skupinama djece koje su po dobi najbližije sudionicima iz ovog rada, za pretpostaviti je da nema značajne razlike u učestalosti uporabe posuđenica između djevojčica i dječaka predškolske dobi. Posljednji dio istraživanja bavit će se pitanjem utjecaja socioekonomskog statusa obitelji na uporabu posuđenica u jeziku djece. S obzirom na to da najveći broj istraživanja o rječničkom razvoju djece u ovisnosti o socioekonomskom statusu njihovih obitelji pokazuje da djeca višeg socioekonomskog statusa imaju i bolja rječnička znanja, za pretpostaviti je da djeca iz obitelji višeg socioekonomskog statusa upotrebljavaju i više posuđenica od svojih vršnjaka iz obitelji nižeg socioekonomskog statusa.

U skladu s postavljenim istraživačkim ciljem pitanja ovog istraživanja su:

1. Rabe li predškolska djeca u dobi od 3 i 5 godina posuđenice u spontanom govoru?

2. Postoji li značajna razlika u učestalosti uporabe posuđenica u spontanom govoru između trogodišnjaka i petogodišnjaka?
3. Postoji li značajna razlika u učestalosti uporabe posuđenica u spontanom govoru između djevojčica i dječaka?
4. Postoji li značajna razlika u učestalosti uporabe posuđenica u spontanom govoru između djece iz obitelji nižeg socioekonomskog statusa i djece iz obitelji višeg socioekonomskog statusa?

Proučavanjem literature i na temelju ranijih spoznaja istraživanja o rječničkom razvoju i uporabi posuđenica oblikovane su sljedeće hipoteze:

H1: Predškolska djeca u dobi od 3 i 5 godina u spontanom govoru rabe posuđenice.

H2: Postojat će značajna razlika između petogodišnjaka i trogodišnjaka u učestalosti uporabe posuđenica. Petogodišnjaci u spontanom govoru rabe posuđenice u značajno većim udjelima od trogodišnjaka.

H3: Neće postojati značajna razlika između djevojčica i dječaka u ukupnom udjelu posuđenica u spontanom govoru.

H4: Postojat će značajna razlika između djece iz obitelji višeg socioekonomskog statusa i djece iz obitelji nižeg socioekonomskog statusa u učestalosti uporabe posuđenica. Djeca iz obitelji višeg socioekonomskog statusa u spontanom govoru u značajno većem udjelu rabe posuđenice od svojih vršnjaka iz obitelji nižeg socioekonomskog statusa.

5. METODOLOGIJA

5.1. KRITERIJI ODABIRA POSUĐENICA

Za potrebe ovog diplomskog rada promatrat će se posuđenice iz nekoliko različitih kategorija. Kategorije su određene prema stupnju uklopljenosti posuđenice u hrvatski jezični sustav, odnosno sustav jezika primatelja. Prema Dujmović Markusi i Pavić-Pezer (2014) s obzirom na stupanj uklopljenosti posuđenice dijelimo na usvojenice, tuđice, prevedenice i značenjske posuđenice. U podjeli Dabo-Denegri (1998) mogu se pronaći još i kategorija stranih riječi te skraćenica stranih izraza.

Analizom će biti obuhvaćene sljedeće kategorije riječi:

- strane riječi,
- tuđice,
- značenjske posuđenice i
- skraćenice stranih izraza.

Strane riječi podrazumijevaju lekseme koji se svojim izrazom i sadržajem iz jezika davaoca rabe u jeziku primatelju, a zovemo ih još i izravne posuđenice (npr. engl. *make up* 'šminka'). *Tuđice* su riječi u jeziku primatelju nastale od riječi u jeziku davaocu, ali u njemu ne postoje u jednakom obliku (npr. engl. *show* - hrv. *šou*). One zadržavaju neka svojstva jezika davaoca, ali su grafijski i pravopisno prilagođene hrvatskom jezičnom sustavu. Takve riječi nazivamo još i *pseudoposuđenice*. Pojam *semantičke posuđenice* odnosi se na riječi koje iz jezika davaoca primaju samo novo značenje. Primjer toga jest riječ miš, engl. *mouse*, čije je značenje 'računalna periferna jedinica' preuzeto iz engleskog jezika dok je zadržan domaći izraz. *Skraćenice stranih izraza* nastale su procesom preuzimanja skraćenica izraza iz jezika davaoca. Primjerice, u hrvatskom jeziku rabi se izravno preuzeta engleska skraćenica *LOL* za *laugh out loud*, u slobodnom prijevodu 'smijati se na glas'.

Posuđenice s višim stupnjem prilagodbe jeziku primatelju su *prevedenice* – riječi doslovno prevedene na hrvatski jezik (npr. engl. *sky-scaper* 'neboder') i *usvojenice* (npr. *šećer* iz turskog jezika). Ovakve riječi uglavnom više ne doživljavamo kao posuđenice. Iz tog razloga one neće ući u analizu.

5.2. POSTUPAK SNIMANJA JEZIČNIH UZORAKA I TRANSKRIPCIJA

Analiza jezičnih uzoraka jedna je od metoda istraživanja dječjeg jezika. Kod ove metode velika je prednost prirodnost situacije za vrijeme uzorkovanja u djetetovoj okolini, za razliku od provođenja jezičnih testova u laboratoriju ili kabinetu, zbog čega se ona često koristi za proučavanje jezika predškolske djece (Hewitt i sur., 2005). Za potrebe ovog diplomskog rada bit će analizirani jezični uzorci iz Korpusa razgovornog jezika predškolske djece (Hržica, Košutar, Bošnjak Botica, u izradi).

Korpus razgovornog jezika predškolske djece (Hržica, Košutar, Bošnjak Botica, u izradi) prikupljen je u sklopu projekta *Feast and Famine: Confronting overabundance and defectivity in language* (AH/T002859/1). Sniman je dječji govor u obiteljskom okruženju. Jezični uzorci prikupljeni su od djece predškolske dobi, a snimali su ih njihovi roditelji. Snimani su audio zapisi interakcije djeteta s okolinom u razgovoru o četiri različite teme u trajanju od 15 minuta po temi. Prva tema odnosila se na razgovor o svakodnevnim događajima te je roditelj trebao dijete usmjeriti na izvještavanje o nekim svakodnevnim iskustvima. Za drugi razgovor bilo je predviđeno da se snima tijekom djetetove igre te da dijete tijekom toga opisuje što se događa i što radi tijekom trenutne ili nekih drugih igara. Treća tema razgovora bila je vezana uz umjetničke aktivnosti u koje je dijete uključeno te je u ovom razgovoru također bilo poželjno da dijete opisuje što radi ili što se događa. Četvrta tema odnosila se na razgovor o budućnosti ili željama djeteta. Bilo je poželjno da dijete govori o svojim željama i planovima za bližu ili dalju budućnost. Za svaku od ovih tema roditelji su dobili okvirne upute i primjere pitanja kojima bi mogli potaknuti djecu na razgovor, a naglasak je stavljen na uspostavljanje prirodnog okruženja i spontane komunikacije.

Ovaj korpus prikupljen je audio metodom uzorkovanja te je napravljena transkripcija snimljenog materijala u računalnoj aplikaciji CLAN (*Computerized Language Analysis*) (MacWhinney, 2000). Ova aplikacija omogućava zapis i kodiranje govorenog jezika prema točno određenim normama CHAT (*Codes for Human Analyses of Transcripts*) (MacWhinney, 2000). Kada je govoreni jezik zapisan i prikladno kodiran, CLAN (MacWhinney, 2000) omogućava provođenje brojnih analiza i automatski izračun osnovnih mjera jezičnog razvoja. Jedna snimka govornog uzorka transkribira se u jednu datoteku u CLAN-u (MacWhinney, 2000). Svaki transkript započinje linijom *@Begin*, iza čega slijedi zaglavlje u kojem se mogu pronaći svi osnovni podatci o transkriptu, npr. govornici, njihova dob, njihove uloge i sl. Sami iskazi govornika zapisuju se u retke započete zvjezdicom, šifrom govornika, dvotočkom i tipkom TAB (npr. *CHI: i žaba je nestala.). Iskazi se međusobno odvajaju u novi red kod

izmjene govornika ili kada isti govornik prijeđe na novu komunikacijsku jedinicu, najčešće novu nezavisnu (su)rečenicu. Transkript završava linijom *@End*.

5.3. SUDIONICI

Analiza jezičnih uzoraka provedena je na uzorku od ukupno 61 djeteta s područja šireg centra grada Zagreba. Budući da su analizirani svi dostupni jezični uzorci prikupljeni od trogodišnjaka i petogodišnjaka, oni nisu izjednačeni prema demografskim obilježjima spola i socioekonomskog statusa, već su odabirani isključivo prema dobi. Deskriptivna statistika uzorka prema varijablama dobi, spola i socioekonomskog statusa prikazana je u Tablici 1, a prikaz prema dobi djece u mjesecima prikazan je u Tablici 2.

Socioekonomski status sudionika određen je prema stupnju obrazovanju majke. Ovaj se čimbenik socioekonomskog statusa smatra prediktorom jezičnog razvoja djece (Hoff i Ribot, 2015; prema Hulina, 2021) i često se koristi u istraživanjima jezičnog razvoja u ovisnosti o socioekonomskom statusu, pa tako i u ovom radu. Kriterij za viši socioekonomski status bilo je završeno fakultetsko obrazovanje majke, dok su djeca majki sa završenim bilo kojim nižim stupnjem obrazovanja ušla u skupinu nižeg socioekonomskog statusa. Važno je napomenuti kako nijedna majka sudionika nije imala niži stupanj obrazovanja od srednje stručne spreme.

Tablica 1: Deskriptivna statistika uzorka prema varijablama dobi, spola i socioekonomskog statusa

Varijabla	Skupina	N ukupno	N	
			trogodišnjaci	petogodišnjaci
Dob	Trogodišnjaci	30	30	
	Petogodišnjaci	31		31
Spol	Dječaci	31	14	17
	Djevojčice	30	16	14
Socioekonomski status	Niži	8	2	6
	Viši	53	28	25

Tablica 2: Deskriptivna statistika uzorka prema dobi u mjesecima

Dob u mjesecima	N djece	%
36	1	1,6
37	2	3,3
38	1	1,6
39	3	4,9
40	4	6,6
41	3	4,9
42	5	8,2
43	1	1,6
44	4	6,6
45	1	1,6
46	2	3,3
47	3	4,9

Dob u mjesecima	N djece	%
60	5	8,2
61	2	3,3
62	2	3,3
63	4	6,6
64	1	1,6
65	2	3,3
66	2	3,3
67	5	8,2
68	1	1,6
69	2	3,3
70	2	3,3
71	3	4,9
Ukupno	61	100,0

5.4. ANALIZA KORPUSA

Za ostvarenje ciljeva ovog diplomskog rada iščitani su transkripti snimljeni na ranije opisanom uzorku od šezdeset jednog djeteta, od toga 30 trogodišnjaka i 31 petogodišnjaka. Analiza jezičnih uzoraka provedena je na način da su iz transkripata izdvojene riječi iz kategorija stranih riječi, tuđica, značenjskih posuđenica i skraćenica stranog izraza. Kriteriji za izdvajanje pojedine riječi u jednu od navedenih kategorija obuhvaćali su analizu njihove fonološke, morfološke, sintaktičke, semantičke i ortografske strukture. Nakon što su izdvojene posuđenice za svako dijete, istražena je zastupljenost posuđenica u skladu s istraživačkim pitanjima ovog rada.

5.5. OBRADA PODATAKA

Nezavisne varijable ovog istraživanja bile su dobna skupina djeteta, spol te socioekonomski status djeteta. S obzirom na ove varijable istražene su razlike u vrijednostima zavisne varijable ukupnog udjela posuđenica u spontanom govoru. Statistička obrada podataka provedena je u programu *IBM SPSS Statistics* verzije 25 (IBM Corporation, 2017). Za svaku posuđenicu izdvojenu tijekom analize određena je vrsta, odnosno označena je kao strana riječ, tuđica, značenjska posuđenica ili skraćenica stranog izraza. Pripremljena je tablica u koju su za svako dijete unesene vrijednosti nezavisnih varijabli: dobna skupina djeteta (3 = trogodišnjak; 5 = petogodišnjak), spol djeteta (1 = muško; 2 = žensko), socioekonomski status obitelji djeteta (po

kategorijama 1 = niži; 2 = viši). Tim vrijednostima pridružene su izračunate vrijednosti zavisnih varijabli: ukupan broj posuđenica koje je dijete izgovorilo, broj stranih riječi, broj tuđica, broj značenjskih posuđenica i broj skraćenica stranih iskaza, broj pojava – riječi koje je dijete izgovorilo, udio ukupnog broja posuđenica u ukupnom broju pojava te udjeli svake od vrsta posuđenica u ukupnom broju pojava. Po unosu svih podataka prikupljenih iz transkripata jezičnih uzoraka, provedena je deskriptivna analiza u koju su uključena varijabla udjela posuđenica u ukupnom broju pojava te varijable udjela stranih riječi, tuđica, značenjskih posuđenica i skraćenica stranih iskaza u ukupnom broju pojava za svako dijete. Također, izračunati su prosječni udjeli posuđenica u ukupnom broju pojava, njihove standardne devijacije i raspon rezultata za svaku vrstu posuđenica. Podatci su podijeljeni prema dobnim skupinama (trogodišnjaci i petogodišnjaci). Varijabla udjela posuđenica korištena je za sve statističke postupke zbog razlika u duljinama jezičnih uzoraka.

Kao temelj za istraživanje razlika između skupina, provedeni su *Shapiro-Wilkovi* testovi normalnosti distribucije za svaku pojedinu varijablu. Za drugo istraživačko pitanje istraživana je razlika u ukupnom udjelu posuđenica u ukupnom broju pojava između trogodišnjaka i petogodišnjaka. Za trogodišnjake ($W = 0.636$, $p = 0.000$) i za petogodišnjake ($W = 0.924$, $p = 0.031$) raspodjela rezultata značajno je odstupala od normalne, zbog čega je primijenjen neparametrijski Mann-Whitneyjev test razlike. Za treće istraživačko pitanje testovi normalnosti distribucije i testovi razlike provedeni su posebno za svaku dobnu skupinu kako bi se isključio eventualni utjecaj dobi na rezultate. Za istraživanje razlika u udjelu posuđenica između spolova distribucija rezultata za skupine trogodišnjih dječaka ($W = 0.792$, $p = 0.004$) i djevojčica ($W = 0.580$, $p = 0.000$) odstupala je od normalne, te su podatci također podvrgnuti neparametrijskom Mann-Whitneyjevom testu razlike. Podatci za petogodišnje dječake ($W = 0.912$, $p = 0.127$) i djevojčice ($W = 0.956$, $p = 0.626$) normalno su distribuirani, te je na njih primijenjen *t*-test za nezavisne uzorke. Za posljednje istraživačko pitanje vezano uz razlike u udjelu posuđenica između skupina različita socioekonomskog statusa zbog malog broja sudionika nižega socioekonomskog statusa nije bilo opravdano primijeniti testove razlike, te su podatci samo deskriptivno predstavljeni.

6. REZULTATI

6.1. UPORABA POSUĐENICA U PREDŠKOLSKOJ DOBI

Prva je hipoteza ovoga istraživanja da predškolska djeca u svojem spontanom govoru rabe posuđenice. Analizom jezičnih uzoraka spontanog govora trogodišnjaka i petogodišnjaka pronađene su posuđenice. Predškolska djeca u svojem govoru doista rabe posuđenice u kategorijama stranih riječi, tuđica, značenjskih posuđenica i skraćunica stranih iskaza. Na jezičnim uzorcima 61 djeteta pronađeno je ukupno 951 posuđenica, od čega 696 stranih riječi, 173 tuđice, 9 značenjskih posuđenica i 73 skraćunica stranih iskaza. U posuđenice su ubrojene riječi iz kategorija imenica, zamjenica, pridjeva, glagola i prijedloga s već spomenutim stupnjevima prilagodbe. Uključene su sve one riječi koje imaju poznati prijevod na hrvatski jezik (npr. *stop* 'stani'), kao i one riječi za koje ne postoji doslovni prijevod na hrvatski jezik (npr. *Google*), ali svejedno u određenoj mjeri ne odgovaraju fonološkim, morfološkim ili ortografskim pravilima hrvatskog jezika. Tako se među prikupljenim posuđenicama može pronaći i velik broj stranih imena osoba, izmišljenih likova, naziva igračaka, mjesta i sl. Ovi podatci govore o učestalosti jezičnog posuđivanja kod djece predškolske dobi i pokazuju da se taj proces djelomično događa i kao posljedica nedostatka primjerene zamjenske riječi u materinskom jeziku. Detaljan prikaz svih prikupljenih posuđenica i njihovih stupnjeva prilagodbe, zajedno s dobi, spolom i socioekonomskim statusom djeteta koje ih je izgovorilo dostupan je u Prilozima ovog rada. Tablica 3 prikazuje raspodjelu izgovorenih posuđenica između trogodišnjaka i petogodišnjaka.

Tablica 3: Broj (N) posuđenica po dobnim skupinama

	Trogodišnjaci	Petogodišnjaci	Ukupno
Ukupan N posuđenica	300	651	951
N stranih riječi	206	490	696
N tuđica	76	97	173
N značenjskih posuđenica	3	6	9
N skraćunica stranih iskaza	15	58	73

Detaljnijom analizom istražena je uporaba posuđenica s obzirom na dob i spol djece te socioekonomski status njihovih obitelji.

6.2. POSUĐENICE I DOB

Drugo istraživačko pitanje bavilo se razlikama u udjelu izgovorenih posuđenica između trogodišnjaka i petogodišnjaka. U Tablici 4 prikazani su medijani, minimalna i maksimalna vrijednost te poluinterkvartilno raspršenje vrijednosti varijable udjela posuđenica u ukupnom broju pojavnica za skupine trogodišnjaka i petogodišnjaka. Kod mlađe djece uočen je manji udio posuđenica u spontanom govoru u odnosu na stariju djecu.

Tablica 4: Deskriptivna statistika varijable udjela posuđenica u ukupnom broju pojavnica

Deskriptivna statistika		
Udio posuđenica u ukupnom broju pojavnica		
Trogodišnjaci	<i>N</i> sudionika	30
	Medijan (C)	,0039
	Minimum	,0000
	Maksimum	,0495
	Poluinterkvartilno raspršenje (<i>Q</i>)	,0037
Petogodišnjaci	<i>N</i> sudionika	31
	Medijan (C)	,0067
	Minimum	,0000
	Maksimum	,0235
	Poluinterkvartilno raspršenje (<i>Q</i>)	,0039

Mann-Whitneyjevim testom utvrđeno je da postoji značajna razlika srednjeg učinka u ukupnom udjelu posuđenica u spontanom govoru između trogodišnjaka i petogodišnjaka ($U = 295,500$; $p = 0,014$; $r = -0,3131$). Petogodišnjaci u spontanom govoru doista upotrebljavaju značajno više posuđenica od trogodišnjaka.

6.3. POSUĐENICE I SPOL

Treće istraživačko pitanje ovog rada bavilo se razlikama u učestalosti posuđenica s obzirom na spol djece. Razlike u ukupnom udjelu posuđenica u ukupnom broju pojavnica s obzirom na spol istražene su za skupine trogodišnjaka i petogodišnjaka zasebno.

6.3.1. Trogodišnjaci

Za skupinu trogodišnjaka uspoređivano je 14 dječaka i 16 djevojčica. U Tablici 5 prikazani su podaci deskriptivne statistike varijable udjela posuđenica u ukupnom broju pojavnica za trogodišnje dječake i djevojčice. Uočeno je da trogodišnji dječaci rabe posuđenice u spontanom govoru u nešto manjem udjelu nego trogodišnje djevojčice.

Tablica 5: Deskriptivna statistika ukupnog udjela posuđenica prema varijabli spola - trogodišnjaci

Deskriptivna statistika			
Udio posuđenica u ukupnom broju pojavnica			
Trogodišnjaci	Dječaci	<i>N</i>	14
		Medijan (C)	,0034
		Minimum	,0000
		Maksimum	,0255
		Poluinterkvartilno raspršenje (<i>Q</i>)	,0045
	Djevojčice	<i>N</i>	16
		Medijan (C)	,0039
		Minimum	,0011
		Maksimum	,0495
		Poluinterkvartilno raspršenje (<i>Q</i>)	,0032

Ipak, Mann-Whitneyjevim testom razlika između trogodišnjih dječaka i trogodišnjih djevojčica u ukupnom udjelu posuđenica u spontanom govoru nije se pokazala statistički značajnom ($U = 103.000$, $p = 0.708$).

6.3.2. Petogodišnjaci

Za skupinu petogodišnjaka uspoređivano je 16 dječaka i 15 djevojčica. Uočeno je da petogodišnji dječaci u svojem spontanom govoru prosječno imaju nešto veći udio posuđenica od petogodišnjih djevojčica, što je vidljivo iz podataka deskriptivne statistike u Tablici 6.

Tablica 6: Deskriptivna statistika ukupnog udjela posuđenica prema varijabli spola - petogodišnjaci

Deskriptivna statistika			
Udio posuđenica u ukupnom broju pojavnica			
Petogodišnjaci	Dječaci	<i>N</i> sudionika	16
		Aritmetička sredina (M)	,0099
		Standardna devijacija (SD)	,0072
		Minimum	,0000
		Maksimum	,0235
	Djevojčice	<i>N</i> sudionika	15
		Aritmetička sredina (M)	,0079
		Standardna devijacija (SD)	,0044
		Minimum	,0019
		Maksimum	,0178

Ipak, *t*-testom za nezavisne uzorke nije pronađena statistički značajna razlika između petogodišnjih dječaka i djevojčica u ukupnom udjelu posuđenica u spontanom govoru ($t = 0.924, p = 0.363$).

6.4. POSUĐENICE I SOCIOEKONOMSKI STATUS

Posljednje istraživačko pitanje ovog rada odnosilo se na razlike u udjelu posuđenica u spontanom govoru predškolske djece s obzirom na socioekonomski status njihovih obitelji. S obzirom na to da tek manji dio sudionika pripada skupini nižeg socioekonomskog statusa, odnosno tek dva trogodišnjaka i šest petogodišnjaka, nije bilo opravdano provoditi statističku analizu. U Tablici 7 stoga su prikazani podatci deskriptivne statistike za skupine sudionika prema dobi i socioekonomskom statusu. Prema podatcima prosječnog udjela posuđenica vidljivi su nešto veći udjeli posuđenica u spontanom govoru trogodišnjaka višeg socioekonomskog statusa u odnosu na njihove vršnjake nižeg socioekonomskog statusa, dok su za petogodišnjake vrijednosti približno jednake za obje skupine.

Tablica 7: Deskriptivna statistika ukupnog udjela posuđenica prema varijabli socioekonomskog statusa

Deskriptivna statistika			
Udio posuđenica u ukupnom broju pojava			
Trogodišnjaci	Niži SES	<i>N</i> sudionika	2
		Aritmetička sredina (<i>M</i>)	,0103
		Medijan (<i>C</i>)	,0103
		Standardna devijacija (<i>SD</i>)	,0001
		Minimum	,0102
		Maksimum	,0103
		Poluinterkvartilno raspršenje (<i>Q</i>)	,0001
	Viši SES	<i>N</i> sudionika	28
		Aritmetička sredina (<i>M</i>)	,0069
		Medijan (<i>C</i>)	,0034
		Standardna devijacija (<i>SD</i>)	,0102
		Minimum	,0000
		Maksimum	,0495
		Poluinterkvartilno raspršenje (<i>Q</i>)	,0028

Petogodišnjaci	Niži SES	<i>N</i> sudionika	6
		Aritmetička sredina (<i>M</i>)	,0088
		Medijan (<i>C</i>)	,0065
		Standardna devijacija (<i>SD</i>)	,0073
		Minimum	,0024
		Maksimum	,0208
		Poluinterkvartilno raspršenje (<i>Q</i>)	,0746
	Viši SES	<i>N</i> sudionika	25
		Aritmetička sredina (<i>M</i>)	,0090
		Medijan (<i>C</i>)	,0067
		Standardna devijacija (<i>SD</i>)	,0058
		Minimum	,0000
		Maksimum	,0235
		Poluinterkvartilno raspršenje (<i>Q</i>)	,0037

7. RASPRAVA

U vrijeme snažnog utjecaja globalizacije na sve aspekte života pojedinca, pa tako i na jezik, svjedoci smo zamjetne i česte uporabe posuđenica u spontanom govoru govornika svih uzrasta. No unatoč tome što u spontanom govoru svoje okoline primjećujemo riječi koje ne pripadaju materinskom jeziku, još uvijek smo nedovoljno upoznati s procesom jezičnog posuđivanja, okolnostima koje ga određuju i posljedicama koje ono ima za pojedinca i jezik. Svjesni smo da već u najranijoj dobi usvajanja jezika djeca bivaju izložena posuđenicama te one neizbježno ulaze u njihov receptivni i ekspresivni rječnik. Cilj ovog istraživanja bio je ispitati zastupljenost posuđenica u spontanom govoru predškolske djece u dobi od 3 i 5 godina te istražiti pojavu posuđenica s obzirom na dob i spol djece te na socioekonomski status njihovih obitelji. Prva je hipoteza ovog istraživanja bila da djeca predškolske dobi u spontanom govoru doista rabe posuđenice. Analizom jezičnih uzoraka trogodišnjaka i petogodišnjaka doista su pronađene posuđenice u govoru čak 29 od 30 trogodišnjaka i 30 od 31 petogodišnjaka, čime se ova hipoteza potvrdila. Trogodišnjaci na izgovorenih tisuću riječi u prosjeku izgovaraju oko četiri posuđenice, dok petogodišnjaci na tisuću riječi izgovaraju oko sedam posuđenica. Ako promatramo ukupnu jezičnu proizvodnju, jasno je da je ova pojava rijetka, iako sveprisutna. Dakako, individualne razlike vrlo su zamjetne u obje skupine te postoji po jedan trogodišnjak i petogodišnjak u čijim jezičnim uzorcima nije pronađena nijedna posuđenica, dok je maksimalan udio posuđenica jednog trogodišnjaka bio gotovo 50 na tisuću izgovorenih riječi, a za petogodišnjaka gotovo 24 posuđenice na tisuću izgovorenih riječi. Nisu provedena istraživanja čiji bi rezultati bili usporedivi s ovim podacima, no neka istraživanja bliske tematike također su dovela do sličnih zaključaka. Dobiveni rezultati usporedivi su s rezultatima Fekete (2021) koja u svojoj studiji slučaja opisuje uporabu anglizama kod predškolskog djeteta praćenog u razdoblju nešto duljem od pola godine u situacijama spontanog govora. Autorica je podatke prikupila zapisivanjem djetetovih cjelovitih rečenica koje su sadržavale anglizme te je zaključila da su anglizmi u uporabi na razini leksika, ali pojavljuje se i prenošenje modela semantičke i sintaktičke strukture engleskog na hrvatski jezik. Također, nalazi istraživanja Velički, Velički i Vignjević (2009) provedenog kod zagrebačkih predškolaca pokazali su da sudionici rabe neke germanizme koji su obilježja zagrebačkog kajkavskog govora, što možemo usporediti i s rezultatima ovog istraživanja budući da su sudionici također pripadnici toga dijalekta. Dobiveni podatci govore o velikoj sklonosti jezičnom posuđivanju djece predškolske dobi te dovode u pitanje razloge takva obrasca jezičnog razvoja. Analizom posuđenica pronađenih u jezičnim uzorcima možemo zaključiti da se proces jezičnog posuđivanja

djelomice događa zbog nepostojanja riječi u materinskom jeziku kojom bismo zamijenili stranu riječ, što i Drljača Margić (2011) navodi kao primarnu ulogu posuđenica. Primjeri ovakva posuđivanja pronađeni su u ovom istraživanju primjerice kada bi dijete rabilo riječi ili sintagme *Mickey Mouse*, *Peppa Pig* i sl. za imena likova iz crtića koja na hrvatski jezik nisu prevedena ili pak riječi poput *Youtube* ili *Nutella* koje također nemaju svojeg parnjaka u hrvatskom jeziku, već se njima koristimo u izvornom obliku. Dio se pak posuđenica u rječničkom repertoaru djece nalazi iz drugih razloga, poput većeg kolokacijskog potencijala, lakšeg izgovora, ali i prestiža ili konotacije koju ta riječ ili izraz nosi (Drljača Margić, 2011), poput uporabe riječi *shopping* umjesto *kupovina*, *sorry* umjesto *oprosti* ili skraćenice *OK* umjesto *u redu* pronađenih u ovom istraživanju. Ako na ovu pojavu pogledamo s druge strane, možemo govoriti o jezičnom posuđivanju kao posljedici nekih drugih aktivnosti nužno vezanih uz jezični razvoj djece, poput izloženosti sadržajima na stranom jeziku iz različitih izvora. Gluhak (2020) zaključuje da se rječnik djece i mladih mijenja upravo kao posljedica prodora engleskog jezika putem digitalnih medija. I za nalaze ovog istraživanja možemo posumnjati da su posljedica takvog prodora, s obzirom na to da je doista najveći broj pronađenih posuđenica preuzet iz engleskog jezika i da su one velikim dijelom povezane sa sadržajima poput crtića te računalnih i video igara. Na popisu posuđenica mogu se pronaći riječi engleskoga jezika koje nisu prilagođavane potrebama hrvatskog jezika već su rabljene u svojem izvornom obliku (npr. *purple* 'ljubičasto', *cheers* 'živjeli', *ice cream* 'sladoled', *happy birthday* 'sretan rođendan'), kao i anglizmi koji su prošli određeni stupanj prilagodbe kako bi se lakše uklopili u strukturu hrvatskog jezika (npr. *stickere*, *lionsi* – morfološka prilagodba, *miksati* – morfološka i fonološka prilagodba). Osim anglizama pronađeni su i neki germanizmi (npr. *šlafrok*, *kinderbet*) te talijanizmi (npr. *pašta*, *pomidorama*), no u značajno manjim udjelima i vjerojatno kao obilježje dijalekta koji dijete govori. Jasno je da velik udio posuđenica u dječjem rječniku značajno utječe na rad logopeda kao stručnjaka koji se bave jezičnim teškoćama. Spoznaja da u rječnik djece predškolske dobi ulaze riječi fonološke i morfološke strukture koja ne odgovara njihovom materinskom jeziku te način na koji se takve riječi rabe, prilagođavaju i učvršćuju u jeziku za područje logopedije od velikog je značaja. Promatrajući sve navedene procese, može se zaključiti da je danas potrebna iscrpnija procjena dječjeg rječnika koja bi obuhvaćala i uporabu posuđenica kako bi se sukladno tome mogli postaviti terapijski ciljevi i kako bi se roditeljima moglo pružiti potpunije savjetovanje.

Valja prihvatiti da ovakav tijek rječničkog razvoja predškolske djece može imati brojne posljedice i za hrvatski jezik kao jezik primatelj, potencijalno negativnog karaktera. Neki autori

mišljenja su da je uvođenje „svega što treba i ne treba“ u jezik vrlo pogubno za male narode i jezike poput hrvatskoga jer su strane riječi u pretjeranoj uporabi unatoč postojanju zamjena takvim riječima u hrvatskom jeziku (Opačić, 2006). Iz ovog je jasno da je potrebno u cilju očuvanja jezika razmisliti o strategijama za promicanje i obogaćivanje materinskog jezika novim riječima, kao i o sadržajima koji se stavljaju pred djecu u razdoblju intenzivnoga rječničkog razvoja, a to su rana i predškolska dob.

Osim pitanja pojave posuđenica u govoru predškolske djece, analizirana je i njihova uporaba s obzirom na dob i spol djece te na socioekonomski status njihovih obitelji. Druga hipoteza ovog istraživanja bila je da starija predškolska djeca rabe posuđenice u značajno većim udjelima od mlađe predškolske djece te je ona statističkom analizom i potvrđena. U jezičnim uzorcima petogodišnjaka pronađen je značajno veći udio posuđenica u odnosu na jezične uzorke trogodišnjaka. Istraživanjem slične tematike bavila se i Šegon (2021) koja je utvrdila da starija predškolska djeca prepoznaju značenje većeg broja posuđenica iz talijanskog jezika nego što to čine mlađa predškolska djeca. I u istraživanju Čupić (2019) provedenom na djeci mlađe školske dobi rezultati pokazuju da starija djeca bolje razumiju i češće rabe posuđenice u odnosu na mlađu. Rezultati ovog rada produbljuju dosadašnje spoznaje i omogućavaju uvid u samu uporabu posuđenica u spontanom govoru u prirodnom okruženju. Dokaz su da proces jezičnog posuđivanja, vrlo zamjetan u školskoj dobi, počinje već od rane dobi jezičnog usvajanja te da s dobi posuđenice zahvaćaju sve veći opseg rječnika govornika hrvatskog jezika.

Istraživanjima rječničkog razvoja djece, poput Fenson i sur. (1994), Le Normand, Parisse i Cohen (2008) i Silve i sur. (2017), pokazana je prednost djevojčica predškolske dobi u rječničkim znanjima u odnosu na dječake. Imajući na umu te spoznaje, postavilo se pitanje može li se prednost djevojčica u odnosu na dječake uočiti i u učestalijoj uporabi posuđenica. Tim pitanjem bavile su se Čupić (2019) i Šegon (2021), no nisu dobile značajne razlike u učestalosti uporabe posuđenica između predškolskih dječaka i djevojčica. Temeljem toga treća hipoteza ovog rada bila je da ne postoji razlika u udjelu posuđenica u spontanom govoru između djevojčica i dječaka predškolske dobi. Iako prema prosječnim vrijednostima udjela posuđenica između trogodišnjih i petogodišnjih djevojčica i dječaka djevojčice imaju nešto veće udjele, ova razlika nije značajna. Time je treća hipoteza ovog istraživanja potvrđena. Iako dosad nisu provedena istraživanja ovog tipa na jezičnim uzorcima većeg broja djece, možemo reći da se ovakvi rezultati priklanjaju već spomenutim rezultatima Čupić (2019) i Šegon (2021) i ne mogu se usporediti sa spoznajama o sveukupnom rječničkom razvoju u predškolskoj dobi koje govore o prednosti djevojčica u odnosu na dječake u ovoj razvojnoj domeni. Unatoč tome što prema

nekim već spomenutim istraživanjima u predškolskoj dobi djevojčice imaju nešto bogatiji vokabular od dječaka (Fenson i sur., 1994; Silva i sur, 2017) razlika u učestalosti uporabe ne očekuje se i u uporabi posuđenica, već se razlike između spolova mogu uočiti u boljem poznavanju određene posuđenice, ovisno o njezinu značenju i interesima djeteta (Čupić, 2019). Slijedeći ove spoznaje, moguće je da razlike između dječaka i djevojčica postoje i u tome koje konkretne posuđenice u govoru rabe, ovisno o svojim interesima.

Posljednje istraživačko pitanje bavilo se razlikama u uporabi posuđenica s obzirom na socioekonomski status obitelji djeteta mjeren stupnjem obrazovanja majke. Četvrta hipoteza ovog istraživanja bila je da će djeca iz obitelji višeg socioekonomskog statusa u spontanom govoru rabiti posuđenice u većem udjelu od svojih vršnjaka iz obitelji nižeg socioekonomskog statusa. Nepredviđena okolnost ovog istraživanja bila je premalen broj sudionika iz obitelji nižega socioekonomskog statusa, zbog čega se nije mogla provesti statistička analiza. Budući da se radilo o dobrovoljnom uzorku sudionika, možemo nagađati o razlozima odaziva upravo ovakvog uzorka. Činjenica da je odaziv puno veći kod roditelja djece višeg socioekonomskog statusa možda je posljedica provedbe istraživanja na području šireg centra grada Zagreba, odnosno urbanog područja s visokoobrazovanim stanovništvom ili pak kod osoba višega socioekonomskog statusa postoji veći interes i motivacija za sudjelovanje i doprinos u istraživanjima ovog tipa. Analizom prosječnih vrijednosti udjela posuđenica može se uočiti da za skupinu trogodišnjaka djeca višega socioekonomskog statusa doista imaju prosječno veći udio posuđenica u spontanom govoru od djece nižega socioekonomskog statusa, dok su kod skupine petogodišnjaka vrijednosti približno jednake za sudionike višega i nižega socioekonomskog statusa. Ipak, zbog premalenoga broja sudionika nižega socioekonomskog statusa neopravdano je govoriti o razlikama i da bi se odgovorilo na ovo pitanje potrebno je prikupiti veći uzorak sudionika.

7.1. OGRANIČENJA ISTRAŽIVANJA

Spoznaje dobivene ovim istraživanjem temeljene su isključivo na jeziku koji su djeca proizvela te nije kontroliran njihov receptivni rječnik. Ova činjenica može predstavljati ograničenje u istraživanju zbog mogućeg nesrazmjera između toga koje riječi dijete doista razumije, a koje riječi rabi. Tako možda dijete poznaje i riječ u hrvatskom jeziku i posuđenicu, ali iz nekog razloga rabi posuđenicu. Druga je mogućnost da poznaje samo posuđenicu, što govori o siromašnijem receptivnom rječniku hrvatskoga jezika. Doprinos budućim istraživanjima dječjeg jezika donijela bi usporedba razumijevanja posuđenica i riječi u hrvatskom jeziku

kojima se one mogu zamijeniti te usporedba njihove uporabe u spontanom govoru za svako pojedino dijete. Osim toga valjalo bi procijeniti koliko je posuđenica koje se doista ne mogu zamijeniti hrvatskom riječju te se djeca njima nužno služe, a koliko je onih koje unatoč prevedenim varijantama u hrvatski jezik ipak prodiru iz nekih drugih razloga, poput prestiža, atraktivnosti i sl. Ove spoznaje doprinijele bi boljem razumijevanju toga što motivira djecu da uopće rabe posuđenice. U okvirima terapijskog logopedskog rada bilo bi lakše usmjeriti ciljeve k osvještavanju različitosti dvaju jezičnih sustava do čijeg prožimanja dolazi zbog jezičnog posuđivanja, te prilagođavati uporabu jezika zahtjevima koje za dijete postavljaju s jedne strane društvena okolina, a druge obrazovni sustav. S jezikoslovne strane, u slučaju kada se radi o nepostojanju zamjene posuđenici u hrvatskom jeziku, moglo bi biti korisno uvesti novu riječ u hrvatski jezik da bi se potaknulo očuvanje jezika.

8. ZAKLJUČAK

Svakodnevno u govoru svoje okoline možemo čuti posuđenice. One ulaze u rječnik govornika od početka govorno-jezičnog razvoja i njima se služimo u različite svrhe i u različitim situacijama. Istraživanja pokazuju da posuđenice možemo uočiti već i u govoru predškolske djece. Ipak, njihova je uporaba među govornicima predškolske dobi nedovoljno istražena. Cilj ovog rada bio je dokazati i istražiti uporabu posuđenica kod trogodišnje i petogodišnje djece. Uporaba posuđenica promatrana je u njihovom spontanom govoru i istražena u kontekstu njihove dobi, spola i socioekonomskog statusa. Ovo istraživanje jedino je ovog tipa na hrvatskom jeziku provedeno na većem broju sudionika predškolske dobi. U jezičnim uzorcima trogodišnjaka i petogodišnjaka pronađen je velik broj posuđenica u kategorijama stranih riječi, tuđica, značenjskih posuđenica i skraćenica stranih izraza, dokazavši da su i kod ove skupine govornika posuđenice u uporabi. Utvrđeno je i da petogodišnjaci u svojem govoru imaju značajno veći udio posuđenica u odnosu na trogodišnjake, što govori o jačanju procesa jezičnog posuđivanja s porastom dobi djeteta. Nisu pronađene razlike u učestalosti uporabe posuđenica između dječaka i djevojčica, te možemo reći da i djevojčice i dječaci otprilike podjednako često u svojem govoru rabe posuđenice. Zbog premalenog uzorka sudionika iz obitelji nižeg socioekonomskog statusa nije bilo moguće utvrditi postoje li razlike u učestalosti uporabe posuđenica s obzirom na ovo obilježje. Ovo istraživanje predstavlja doprinos razumijevanju rječničkog razvoja djece predškolske dobi, posebice u razdoblju jake globalizacije i snažnog utjecaja stranih jezika na jezično usvajanje u ranoj dobi. Značaj ovih spoznaja za područje logopedije je što omogućavaju uvid u razvoj dječjeg rječnika s obzirom na pojavnost posuđenica. Spoznaja da se udio posuđenica povećava s porastom dobi od velike je koristi za planiranje i predviđanje tijeka terapijskog rada te poticaj za bogaćenje rječnika riječima hrvatskog jezika i prilagodbu sadržaja koji se prezentira djeci. Takav način poticanja poželjan je zbog doprinosa za općenite komunikacijske sposobnosti te posebice za ovladanost čitanjem i pismenim izražavanjem. Također, spoznaja o nepostojanju razlika u učestalosti uporabe posuđenica među spolovima usmjerava logopede da se usredotoče ne samo na količinu posuđenica koje dijete rabi već da analiziraju koje hrvatske riječi i u kojim kontekstima zamjenjuje posuđenicama. Zaključno možemo reći i da su rezultati dobiveni ovim istraživanjem svojevrsni pokazatelj jezičnih promjena i procesa koji se događaju u hrvatskom jeziku te možda i poziv na očuvanje materinskog jezika.

LITERATURA

1. Alnamer, A. S. M., i Alnamer, S. A. S. (2018). The use of loanwords in Emirati Arabic according to speakers' gender, educational level, and age. *International Journal of Applied Linguistics and English Literature*, 7(4), 158 – 176.
2. Alahmadi, S. D. (2015). Loanwords in the urban Meccan Hijazi dialect: An analysis of lexical variation according to speakers' sex, age and education. *International Journal of English Linguistics*, 5(6), 34.
3. Berendt, E., Kurosaki, E., Maeda, A., Matsui, K. i Ochi, N. (2005). English loan words of Japanese elementary school children and their mental lexicon. *Asian Englishes*, 8(2), 26 – 45.
4. Biemiller, A., i Slonim, N. (2001). Estimating root word vocabulary growth in normative and advantaged populations: Evidence for a common sequence of vocabulary acquisition. *Journal of Educational Psychology*, 93(3), 498 – 520.
5. Casillas, M., Amatuni, A., Seidl, A., Soderstrom, M., Warlaumont, A. S., & Bergelson, E. (2017). What do Babies Hear? Analyses of Child-and Adult-Directed Speech. *Proc. Interspeech 2017*, 2093 – 2097.
6. Čupić, E. (2019). *Učestalost anglizama u neformalnoj komunikaciji djece mlađe školske dobi* (Diplomski rad). Zagreb: Sveučilište u Zagrebu, Učiteljski fakultet. Preuzeto 05.03.2023. s <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:147:496179>
7. Ćurković, N., Grbaš Jakšić, D., i Garić, A. (2017). Kako učenici osnovne škole upotrebljavaju engleske riječi i pokrate. *Hrvatski jezik: znanstveno-popularni časopis za kulturu hrvatskoga jezika*, 4(1), 1 – 11.
8. Dabo-Denegri, Lj. (1998). Jezično posuđivanje: tipologija leksičkih posuđenica (anglicizmi u francuskom jeziku). *Filologija*, (30-31), 439 – 450.
9. Drljača Margić, B. (2011). Leksički paralelizam: Je li opravdano govoriti o nepotrebnim posuđenicama (engleskoga podrijetla)? *Fluminensia: časopis za filološka istraživanja*, 23(1), 53 – 66.
10. Dujmović-Markusi, D., i Pavić-Pezer, T. (2014). Fon-fon 4, udžbenik hrvatskoga jezika za četvrti razred gimnazije. *Zagreb: Profil*, 15.
11. Fekete, A. (2022). *Zastupljenost engleskih posuđenica u jeziku predškolskoga djeteta* (Diplomski rad). Zagreb: Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet. Preuzeto 02.10.2022. s <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:131:914918>
12. Fenson, L., Dale, P. S., Reznick, J. S., Bates, E., Thal, D. J., Pethick, S. J., Tomasello, M., Mervis, C. B., i Stiles, J. (1994). Variability in Early Communicative Development. *Monographs of the Society for Research in Child Development*, 59(5), i – 185.
13. Fernald, A., Marchman, V. A., & Weisleder, A. (2013). SES differences in language processing skill and vocabulary are evident at 18 months. *Developmental science*, 16(2), 234 – 248.

14. Gatt, D., Letts, C., i Klee, T. (2008). Lexical mixing in the early productive vocabularies of Maltese children: Implications for intervention. *Clinical linguistics i phonetics*, 22(4-5), 267 – 274.
15. Gluhak, D. (2021). *Utjecaj medija i televizije na razvoj vokabulara* (Diplomski rad). Zagreb: Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet. Preuzeto 02.10.2023. s <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:131:589404>
16. Griber, Y. A., Mylonas, D., i Paramei, G. V. (2021). Intergenerational differences in Russian color naming in the globalized era: linguistic analysis. *Humanities and Social Sciences Communications*, 8(1), 1 – 19.
17. Haspelmath, M. (2009). Lexical borrowing: Concepts and issues. *Loanwords in the world's languages: A comparative handbook*, 35 – 54.
18. Hewitt, L. E., Hammer, C. S., Yont, K. M., i Tomblin, J. B. (2005). Language sampling for kindergarten children with and without SLI: Mean length of utterance, IPSYN, and NDW. *Journal of communication disorders*, 38(3), 197 – 213.
19. Hoff, E. (2003). The specificity of environmental influence: Socioeconomic status affects early vocabulary development via maternal speech. *Child development*, 74(5), 1368 – 1378.
20. Hoff, E. (2008). *Language development*. Cengage Learning.
21. Hulina, M. (2021). *Interindividualne razlike i čimbenici koji utječu na proces jezičnog usvajanja* (Diplomski rad). Zagreb: Sveučilište u Zagrebu, Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet. Preuzeto 10. 03.2023. s <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:158:626334>
22. IBM Corporation (2017). IBM SPSS Statistics (Verzija 25.0). Preuzeto s <https://www.ibm.com/analytics/us/en/technology/spss/>
23. Kišić, R. (2016). *Anglizmi u medijima* (Diplomski rad). Zagreb: Sveučilište u Zagrebu, Učiteljski fakultet. Preuzeto 02.10.2022. s <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:147:232633>
24. Korpus razgovornog jezika predškolske djece (Hržica, Košutar, Bošnjak Botica, u izradi)
25. Lonigan, C. J. (2007). Vocabulary development and the development of phonological awareness skills in preschool children. *Vocabulary acquisition: Implications for reading comprehension*, 15 – 31.
26. MacWhinney, B. (2000). The CHILDES project: Tools for analyzing talk: Transcription format and programs (3rd ed.). Lawrence Erlbaum Associates Publishers.
27. Marjanovič-Umek, L., Božin, N., Čermak Hauko, N., Štiglic, N., Bajc, S., i Fekonja Peklaj, U. (2016). Early language development: Vocabulary comparison of Slovenian boys and girls. *Sodobna pedagogika*, 67(1), 12 – 36.
28. Oakes, L. (2001). *Language and National Identity: Comparing France and Sweden* (Vol. 13). John Benjamins Publishing.
29. Oikonomidis, A. (2003). The impact of English in Greece. *English Today*, 19(2), 55 – 61. Cambridge University Press.

30. Opačić, N. (2007). Prodor engleskih riječi u hrvatski jezik. *Jezik: časopis za kulturu hrvatskoga književnog jezika*, 54(1), 22 – 27.
31. Pace, A., Luo, R., Hirsh-Pasek, K., i Golinkoff, R. M. (2017). Identifying pathways between socioeconomic status and language development. *Annual Review of Linguistics*, 3, 285 – 308.
32. Pažin, A. (2020). *Raznolikost jezičnih idioma u usmenom izražavanju učenika mlađih razreda osnovne škole* (Diplomski rad). Zagreb: Sveučilište u Zagrebu, Učiteljski fakultet. Preuzeto 11.03.2023. s <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:147:185927>
33. Poplack, S., Sankoff, D. i Miller, C. (1988). The social correlates and linguistic processes of lexical borrowing and assimilation. , 26(1), 47 – 104.
34. Rowe, M. L., Raudenbush, S. W., i Goldin-Meadow, S. (2012). The pace of vocabulary growth helps predict later vocabulary skill. *Child development*, 83(2), 508 – 525.
35. Runjić-Stoilova, A., i Pandža, A. (2010). Prilagodba anglizama u govoru na hrvatskim televizijama. *Croatian studies review*, 6(1), 229 – 240.
36. Shaukat, U., i Talaat, M. (2021). A Linguistic Study of Lexical Borrowings from English in the Urdu Narratives of Early School Children. *Pakistan Journal of Languages and Translation Studies*, 9(1), 106 – 121.
37. Silva, C., Cadime, I., Ribeiro, I., Santos, S., Santos, A. L., i Viana, F. L. (2017). Parents' reports of lexical and grammatical aspects of toddlers' language in European Portuguese: Developmental trends, age and gender differences. *First Language*, 37(3), 267 – 284.
38. Sperry, D. E., Sperry, L. L., & Miller, P. J. (2019). Reexamining the verbal environments of children from different socioeconomic backgrounds. *Child development*, 90(4), 1303-1318.
39. Stolt, S., Haataja, L., Lapinleimu, H., i Lehtonen, L. (2008). Early lexical development of Finnish children: A longitudinal study. *First language*, 28(3), 259-279.
40. Šegon, E. (2021). *Talijanizmi u govornom jeziku djece predškolske dobi* (Završni rad). Pula: Sveučilište Jurja Dobrile u Puli. Preuzeto 11.03.2023. s <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:137:823356>
41. Tatsioka, Z. (2010). *English loanwords and code-switching on the Greek television: the effects and the attitude of the public* (Doctoral dissertation, Heriot-Watt University).
42. Velički, V., Velički, D., i Vignjević, J. (2009). Razumijevanje germanizama u govoru djece rane dobi na širem zagrebačkom području. *Educational Sciences/Odgojne Znanosti*, 11(2).
43. Walsh, O. (2015). Attitudes towards English in France. *Attitudes towards English in Europe*, 2, 27 – 54.
44. Zibin, A., i Al-Tkayneh, K. M. (2019). A sociolinguistic analysis of the use of English loanwords inflected with Arabic morphemes as slang in Amman, Jordan. *International Journal of the Sociology of Language*, 2019(260), 155 – 175.

PRILOZI

Prilog 1. Posuđenice

- Vrijednosti za dob pojedinog sudionika izražene su u mjesecima
- Vrijednosti za spol: 1=muško; 2=žensko
- Vrijednosti za socioekonomski status (SES): 1 = niži socioekonomski status; 2=viši socioekonomski status
- Vrijednosti za vrstu posuđenica: 1 = strana riječ; 2 = tuđica; 3 = značenjska posuđenica; 4 = skraćena stranog iskaza

Prilog 1a: Posuđenice - trogodišnjaci

Šifra djeteta	Dob	Spol	Socioekonomski status	Riječ	Vrsta posuđenice
AN2901	38	1	2	Peppa_pig	1
				whee	1
BL1312	39	1	2	wow	1
DB2404	47	2	2	stickere	1
				memori	2
				green	1
				green	1
				blue	1
				memorima	2
				rainbow	1
				rainbow	1
				rainbow	1
				rainbow	1
DČ1610	40	2	2	legićima	2
				legići	2
				lavabo	2
				legićima	2
				legićima	2
EK3007	37	2	2	šlafrugićem	2
				Miki Maus	1
FP1505	45	1	2	Miki Mau	1
				Spiderman	1
				Spiderman	1
				puzzle	2
				lunaparku	2
				Youtubeu	1
				ok	4
				ok	4
				ok	4
				stop	1
GB3003	39	1	2	Peppa Pigu	1
				cheers	1

IB1805	47	1	1	cheers	1
				kodiaq	1
				formula	3
				kaufland	1
				lidlu	1
				luftić	2
				šlafrok	2
				šlafrok	2
				Steve	1
				Steve	1
				youtuber	1
				yes	1
				stop	1
				stop	1
				stop	1
				Spiderman	1
				parking	2
				minecrafta	1
				spajdi	2
				spajdi	2
spajdi	2				
IT1610	42	2	2	yes	1
				no	1
				puzzle	2
				puzzle	2
				setom	2
JŠ1808	42	1	2	0	
	KP0810	42	1	1	minecraft
				Mickey Mouse	1
				slajma	2
				slajma	2
				srajma (slajma, fonološka p.)	2
				happy	1
				birthday	1
				to	1
				you	1
				wow	1
				wow	1
				wow	1
				regic (od legić, fonološka p.)	2
				amazingu	2
				amazingi	2
				amazingi	2
				amazingi	2
				amazingi	2

KŠ13011	41	2	2	amazinga	2
				amazingu	2
				amazingu	2
				ice_cream	1
				ice_cream	1
				paštu	2
				lunapark	2
				puzzla	2
				paštu	2
				James	1
LB1801	41	1	2	Jamesa	1
				Jamesa	1
				James	1
				James	1
				Spiderman	1
				Jamesa	1
				James	1
				James	1
				James	1
				James	1
				red	1
				blue	1
				green	1
				green	1
				black	1
				Percy	1
				Percyju	1
				Percy	1
				Percy	1
				Mickey	1
				Mickey_Mouse	1
				James	1
				Jane	1
				James	1
				Jane	1
				Jane	1
				Jane	1
				James	1
				James	1
				James	1
				green	1
				black	1
				black	1
				red	1
				green	1
				green	1
				Jamesa	1

MG1509	41	2	peugeota	1			
			bluetooth	1			
			lions	1			
			lionsi	1			
			car	1			
			time	1			
			time	1			
			peugeot	1			
			legića	2			
			legićima	2			
			legići	2			
			legići	2			
			legiću	2			
			Mini	1			
			Mini	1			
			Mini	1			
			selotejp	2			
Minnie	1						
Minnie	1						
Mulleru	1						
Frozen	1						
Miffy	1						
MJV0106	46	1	please	1			
			OK	4			
			please	1			
			please	1			
			please	1			
			please	1			
			Jenga	1			
			Jengu	1			
			wow	1			
			Hulk	1			
			formula	3			
			MK0606	47	2	Mickey Mouse	1
						Mickeya Mousea	1
						kaladont	3
						Chase	1
						Chase	1
						Marshala	1
Marshalla	1						
quad	1						
quad	1						
džip	2						
džip	2						
Batmana	1						
Jockerov	1						
Hulka	1						

MM1810	43	2	2	Jocker	1
				McDonaldsa	1
				Grinch	1
				Mickey_Mouseima	1
				badić	2
				lidlu	1
				parkingu	2
				oreo	1
				oreo	1
				Peppa_Pig	1
MM2808	44	2	2	Peppa_Pig	1
				Peppa_Pig	1
				Minnie	1
				Minnie	1
				Minnie	1
				Minnie	1
				kinderbet	2
				kinderbet	2
				kinderbet	2
				OK	4
				OK	4
				pink	1
				pink	1
				Minnie	1
				OK	4
				Twinke Twinke	1
				pink	1
				pinky	1
				legiće	2
MO2205	36	1	2	legiće	2
				miksatsat	2
				miksatsat	2
				miksatsat	2
				miksatsat	2
				wow	1
				miksatsat	2
				stop	1
				stop	1
				jet-ski	1
				jet-ski	1
				jet-ski	1
				wc	4
				wc	4
NF1710	39	2	2	muffina	1
				Josh	1
				Josh	1
				Josha	1
				Josha	1

OP3008 RP2609	46	1	2	lunaparku	2
	42	1		2	muffine
SL1308	44	2	2	Baby Sharka	1
				legiće	2
TŠB1804	37	2	2	legiće	2
				OK	4
TT1010	40	1	2	OK	4
				OK	4
TT1010	40	1	2	OK	4
				legića	2
TT1010	40	1	2	legića	2
				shopping	1
TT1010	40	1	2	ketchupom	1
				šlauf	2
TT1010	40	1	2	purple	1
				black	1
TT1010	40	1	2	red	1
				pomidorama	2
TT1010	40	1	2	OK	4
				OK	4
TT1010	40	1	2	lunapark	2
				lunapark	2
TT1010	40	1	2	lunapark	2
				lunaparka	2
TT1010	40	1	2	purple	1
				green	1
TT1010	40	1	2	purple	1
				purple	1
TT1010	40	1	2	orange	1
				orange	1
TT1010	40	1	2	orange	1
				orange	1
TT1010	40	1	2	blue	1
				purple	1
TT1010	40	1	2	blue	1
				purple	1
TT1010	40	1	2	blue	1
				purple	1
TT1010	40	1	2	legiće	2
				legiće	2
TT1010	40	1	2	legiće	2
				legiće	2

Prilog 1b: Posuđenice - petogodišnjaci

Šifra djeteta	Dob	Spol	Socioekonomski status	Riječ	Vrsta posuđenice
AG2709	66	1	2	Koenigsegg	1

AH0605	60	2
--------	----	---

Koenigsegga	1
formula	3
Koenigsegg	1
Bugatti	1
Bugatti	1
uno	1
selotejp	2
Kids_Club	1
gepek	2
WC	4
stop	1
stop	1
stop	1
stop	1
red	1
uno	1
uno	1
uno	1
uno	1
uno	1
uno	1
uno	1
Monopoly	1
uno	1
džokera	2
džoker	2
džoker	2
džoker	2
džoker	2
džoker	2
džoker	2
monopol	2
džoker	2
2 gingerbread	1
man	1
look	1
dad	1
gingerbread	1
run	1
run	1
gingerbread	1
man	1
run	1
run	1
I'm	1
gingerbread	1
man	1
jumping	1

					on	1
					the	1
					bed	1
					jumping	1
					on	1
					the	1
					bed	1
BP2409	67	1	2		cao_cao	2
					three	1
					two	1
					one	1
					go	1
					sorry	1
					Garden	1
DM2705	60	1	2		kunamatatu [: Hakuna Matatu]	1
					Flasha	1
					iPadić	2
					Nutellom	1
					Nutellom	1
					Hulk	1
					Hulka	1
					I	1
					love	1
					you	1
					triangle	1
					wow	1
					circle	1
					wow	1
					Shark	1
					Hulk	1
					Sharka	1
					Shark	1
					Ziggy	1
					Ziggy	1
					Ziggy	1
					Ziggy	1
					Ziggy	1
					Shark	1
					Ziggy	1
					Shark	1
					Ziggy	1
					Shark	1
					Shark	1
					Ziggyju	1
					Shark	1
					Shark	1

DS2607	69	1
EČ1804	60	1

Shark	1
Sharka	1
Hulk	1
Baby_Shark	1
Baby_Shark	1
Spiderman	1
Hulk	1
wow	1
Mauia	1
Maui	1
Hulka	1
Nutellom	1
Mauia	1
Maui	1
Batmana	1
Ironman	1
Capetan_America	1
Hawkeye	1
Thor	1
Hulk	1
Wonder_Woman	1
Hulk	1
Thor	1
Nutellom	1
2 Fort	1
yes	1
Raya	1
Messi	1
Google	1
Google	1
amongas	1
BMW	4
Lamborghini	1
Lamborghini	1
BMW	4
OK	4
Aquavivae	1
Aquavivae	1
skate	1
skateparka	1
skateparku	1
2 gigantus	1
frend	2
frend	2
frendu	2
level	1

EMH1207

70

1

1

lama	1
and	1
espress	1
espress	1
no	1
yes	1
no	1
no	1
espress	1
monstera	1
legićima	2
legići	2
Minecraft	1
lego	1
Peppa_Pig	1
Batmana	1
Robin_Hood	1
Batman	1
Robina_Hooda	1
Robin_Hood	1
ninja	1
puzzle	2
legiće	2
T-rex	4
TV-ju	4
Robin_Hood	1
OK	4
WC	4
Fortnite	1
joystick	1
level	1
levelu	1
levelu	1
Jumpeda	1
levele	1
Jumpedu	1
level	1
gamea	1
gameove	1
game	1
Kinder_Milch_Schritte	1
Batmana	1
OK	4
Flamingo	1
penal	2
penal	2

				golman	2
				penal	2
				golman	2
				penal	2
				golman	2
				golman	2
				Fortnite	1
				penal	2
				alt	4
				Tandermane	1
				T-rexa	4
				T-rexa	4
				Ferrari	1
				Batmana	1
				formulu	3
				Ferrari	1
				Fortnite	1
				Batman	1
				Batman	1
				Spiderman	1
				Captain_America	1
FB2603	71	1	2	džip	2
				džipić	2
				lunapark	2
				lunaparku	2
				lunapark	2
				formulica	3
				bajobu	1
				bajobu	1
FC2802	62	1	2	legice	2
				legice	2
				minipolisu	1
				emy	1
				legici	2
FG0407	67	2	2	iPad	1
				Encanto	1
				Encanto	1
				Encanto	1
				Encanto	1
				Encanto	1
HŽ2912	61	2	2	frendice	2
				God	1
				bless	1
				you	1
				God	1
				bless	1

JK0910	67	2
JK1202	61	2

ketchup	1
pomfri	2
pomfri	2
ketchup	1
ninja	1
mini_football	1
mini_football	1
Superman	1
Batmana	1
Batman	1
pomfri	2
pomfri	2
pomfri	2
ketchup	1
McDonaldsu	1
I	1
think	1
I	1
think	1
I	1
think	1
I	1
think	1
hello	1
McDonalds	1
pomfri	2
pomfrit	2
WC	4
Jenga	1
golman	2
golman	2
wow	1
memori	2
barby	1
barby	1
barby	1
party	1
party	1
party	1
party	1
McDonalds	1
rolat	2
rolati	2
rolat	2
Amazingi	2
Amazingi	2

JN3009	67	1
KD1905	60	1

1	Colu	1
	pomfri	2
	pomfri	2
	WC	4
1	spinner	1
	spinner	1
	poppy	1
	quadove	1
	youtubeu	1
	youtubeu	1
	flamingo	1
	wow	1
2	yeah	1
	yeah	1
	sir	1
	yeah	1
	yeah	1
	yes	1
	sir	1
	yeah	1
	yeah	1
	sir	1
	oh	1
	my	1
	god	1
	teacher	1
	teacher	1
	teacher	1
	purple	1
	purple	1
	Spiderman	1
	Sonic	1
	Flasha	1
	Batmana	1
	Robin	1
	Batman	1
	Flash	1
	red	1
	Jokera	1
	Batmana	1
	Batman	1
	Superman	1
	Flash	1
	Spider	1
	Jokera	1
	Batman	1

KR0112	63	2
LD0301	65	2

Flash	1
Robin	1
Batmana	1
Batmana	1
Spider	1
Batman	1
Batman	1
Batman	1
Batmana	1
Batmani	1
Wonder_Woman	1
Batman	1
Jokera	1
green	1
Rocky_Balboa	1
Rocky_Balboa	1
Hulk	1
Superman	1
teacher	1
spider	1
Batmana	1
Batmana	1
2 kečap	2
kečap	2
kečap	2
pazle	2
amazingu	2
mini_diska	2
špenadla	2
KFC	4
I	1
am	1
Who	1
are	1
you	1
I	1
am	1
hey	1
it's	1
a	1
cat	1
Amazinga	2
2 WC	4
rainbow	1
playdougha	1
cool	1

LJ0112	66	2	trolls	1			
			pink	1			
			pink	1			
			wow	1			
			slajm	2			
			unicorn	1			
			unicorn	1			
			slajm	2			
			unicorn	1			
			poop	1			
			unicorn	1			
			poop	1			
			poop	1			
			slajm	2			
			unicorn	1			
			unicorn	1			
			poop	1			
			zipline	1			
			please	1			
			legiće	2			
glitere	2						
gliterčića	2						
gliterčićima	2						
wow	1						
glitera	2						
WC	4						
WC	4						
MB0503	63	1	džipom	2			
			Nissan	1			
			Renault	1			
			šoping	2			
			legića	2			
			scania	1			
			Mercedes	1			
			Volvo	1			
			damperi	2			
			Volkswagen	1			
			hot_wheelsi	1			
			hot_wheelse	1			
			MC1707	68	1	youtube	1
						buttercast	1
youtube	1						
cool	1						
cool	1						
Flasha	1						
oreo	1						

MH2012	63	2
ML1605	60	1
NB2212	64	2

1	kinder_joy	1
	kinder_penguin	1
	OK	4
	please	1
	Play_Station	1
	Minecraft	1
	unicorn	1
	unicorn	1
	unicorn	1
	unicorn	1
	unicorn	1
	tattoo	1
	tattoo	1
	OK	4
	Lego	1
	OK	4
	OK	4
	no	1
	OK	4
	OK	4
	OK	4
	OK	4
	OK	4
	OK	4
	OK	4
	OK	4
	OK	4
	OK	4
	OK	4
	OK	4
	OK	4
	wow	1
	OK	4
	OK	4
	lunopark	2
	lunopark	2
	lunopark	2
	lunopark	2
	OK	4
	lunopark	2
	aquapark	1
2	0	
2	halloween	1
	facu	2
	teacher	1
	legiça	2

NR0201	63	2
--------	----	---

legića	2
legići	2
legića	2
hot_dog	1
kečap	2
kečap	2
please	1
teachers	1
teacher	1
teacher	1
teacher	1
pink_pantherić	2
slime	1
memory	1
frozen	1
WC	4
memory	1
hot_dog	1
hot_dog	1
2 oreo	1
oreo	1
granny	1
oreo	1
granny	1
partigiano	1
legiće	2
roblox	1
roblox	1
flamingosa	1
hallo_kitty	1
hallo_kitty	1
toca_boca	1
youtubeu	1
toca_boca	1
slime	1
glitteri	1
glitteri	1
slimeom	1
glitteri	1
sorry	1
smajlić	2
slime	1
slime	1
kečap	2
slime	1
wc	4

SM2907	71	2	2	legiće	2				
				tiktoku	1				
				slimea	1				
				fen	2				
				cornflakes	1				
				cornflakes	1				
				Lego	1				
				wow	1				
				ping_pong	1				
				ping	1				
				pong	1				
				pong	1				
				ping	1				
				pong	1				
				ping_pong	1				
				please	1				
				please	1				
please	1								
SŠ0910	65	2	2	Dumbledorea	1				
				Frenchebus	1				
				Frenche	1				
				lego_vest	1				
				lego_vest	1				
				OK	4				
				OK	4				
				detail	1				
				detail	1				
				spread	1				
				detail	1				
				OK	4				
				detail	1				
				detail	1				
				legofriendse	1				
				legofriends	1				
				legofriendse	1				
				MandM'su	1				
				SV1104	70	1	1	Spiderman	1
								ninju	1
Spiderman	1								
Spidermana	1								
OK	4								
OK	4								
OK	4								
OK	4								
wow	1								
Cityju	1								

TV1702	71	1
VV1606	69	2
ZG0407	67	2

Cityju	1
OK	4
OK	4
OK	4
Endermen	2
Kauflandu	1
OK	4
Garfield	1
Garfield	1
OK	4
OK	4
cherry	1
formulom	3
formula	3
OK	4
2 WC	4
al_bagno	1
al_bagno	1
al_bagno	1
axotl	1
biceps	1
triceps	1
biceps	1
triceps	1
triceps	1
biceps	1
triceps	1
kaladont	3
1 magije	2
please	1
Youtubeu	1
MiniPolisu	1
2 WC	4
friendsu	1
friendsa	1
friendsu	1
friendsu	1
friends	1
friends	1
friendsu	1
friendsu	1
friendsa	1
top	1
no	1
no	1
monopoly	1

			OK	4
			OK	4
			friendsu	1
			friendsu	1
			friendsu	1
			what	1
			Frozen	1